

האליזר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

להצלחה ולשמירה על חיילנו במלחמה להחזרת החטופים בריאים ושלמים ולרפואת הפצועים

נושא השבוע: נישואין (סט)

טו' סיון תשפ"ד 1530 (שנה כט')

ההפטרה: "רוני ושמחי" (זכריה ב')

פרשת בהעלותך

"ויעש כן אהרן" (ז,12)

להגיד שבחו של אהרן שלא שינה (ספרי)
טבעו של אדם כשהוא עולה לגדולה ומקבל משרה רמה, הרי הוא בא לכלל גאווה והתפעלות עצמית, אולם אהרן הכהן עשה עצמו כמנורה עצמה, "ויעש כן אהרן" - כשם שהמנורה אינה מרגישה כלל אם גבוהה היא או נמוכה, גם אהרן "לא שינה" - לא התפעל ולא התגאה מעליתו למדרגות רמות יותר אלא נשאר עניו ושפל רוח כמקודם. גם האדם בתוך ביתו לא יתהלך בשררה ובשלטון על בני ביתו ולא יטיל עליהם אימה יתירה מתוך שהוא מרגיש אדם מכובד בעל משרה רמה וכך יאה לו להתנהג, אלא יזכור כי ה' משפיל אף מרומם וברגע אחד יכול ליפול מדרגתו וממילא תיפול גם גאותו.

"ויעש כן אהרן" (ז,12)

משה רבינו היה תמיד לומד תורה עם ישראל ומספר להם שבחיו של הקב"ה, ואילו אהרן הכהן היה תמיד ממליץ על ישראל ומספר שבחיהם לפני הקב"ה.
וכשם שמשה רבינו בעבודתו לא שינה לעולם מן האמת, שכן כמה שהפליג בשבחו של הקב"ה הרי כל דבריו הם אמת. גם אהרן בעבודתו לא שינה לעולם מן האמת, על ידי דיבוריו ושבחיו על ישראל הם נעשו באמת טובים והגונים, וכל השבחים שאמר היו אמיתיים ללא כל הפרזה, שכן דיבור טוב על אדם דוחף אותו לרצות להיות טוב יותר...ללמדנו מה כוחה של מילה טובה ומה גדולה השפעתה על התנהגותו של האדם כדי להיות ראוי למילים שנאמרו עליו. ובפרט בתוך הבית פנימה כמה חשוב שבני הבית יפרגנו זה לזה וישבחו בראותם מעשה טוב, מידה טובה, נדיבות לב הקיימת אצל אחד מבני הבית, וכמה זה יעודד את בני הבית האחרים לנהוג כן כדי לזכות במילה טובה אף הם ולהיות ראויים לשבחים.

עזר כנגדו

איש אחד בא לפני האר"י הקדוש, וקבל בפניו על זוגתו שירדת לחייו, עד שאינו מסוגל לסבול יותר. אמר לו האר"י הקדוש: "דע לך שבגלגול קודם הסדר היה הפוך, אתה הוא זה שירדת לחייה, וכעת נשלחת לעולם כדי לתקן את המעוות. כל צער ובזיון שאתה מקבל ממנה, אתה מטהר ומתקן את נשמתך".
האיש חזר לביתו מעודד ומלא תקווה, הוא היה מוכן לקבל את הביזיונות, החרופים והגידופים שהשמיעה כלפיו. ואדרכה, ככל שהייתה מחרפת אותו יותר ויותר היה שמח יותר, שכן על ידי כך הוא זוכה לתקן את אשר עיוות ולזכך את נשמתו. במשך הזמן, הבחינה האישה בשינוי הקוטבי שהתחולל אצל בעלה, הוא איננו מגיב לצעקותיה, ואדרכה הוא משלים עם הכל בענוות חן ובסלחנות. היא הבינה כי ודאי דברים בגו, ושאלה את בעלה: "מה יום מיומיי?" בתחילה סרב לענות לשאלתה אך כאשר הפצירה בו, הוא סיפר לה דברים כהווייתם, "הייתי אצל האר"י הקדוש והוא אמר לי כי את התיקון שלי..."
האישה הגיבה בחמת זעם, "אני אהיה התיקון שלך?! לעולם לא! מהיום ואילך אתנהג כאישה למופת, כמו האישה הטובה בעולם, ובלבד שלא יהיה לך תיקון!", בשמעו את דבריה, רץ האיש לביתו של האר"י הקדוש וסיפר לו על 'צרת החדשה', "היא לא מסכימה להיות התיקון שלי!".
הרגיע אותו האר"י ואמר: "אל דאגה, זה עתה סיימת את פרק ה"כנגדו" ומעתה מתחיל פרק ה"עזר"...

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 7:52-7:51 * סוף זמן ק"ש 8:25-8:26
כניסת שבת: 7:31 יציאת שבת: 8:22 יציאת שבת: 9:18

הסיבה שהיא נהגה כך, הייתה כדי לזכך את מידותיך. משהגעת לתכלית, אינך צריך יותר תיקון זה, "וסר עוונך וחטאתך תכופר".

השקפת היהדות

כעס או מחמאות, בידנו!

מסופר על הגאון רבי ישראל גוטמן זצ"ל, רב העיר בקהילת יאסי שברומניה, שאחת הנשים הנכבדות הגיעה אל ביתו. פניה של האשה הפיקו מרירות ומרירות נשמעה גם בקולה כשצעקה: "רבי! אנני מסוגלת לסבול עוד את הצרות שגורם לי בעלי, לא אצא מכאן עד אשר יבטיח לי הרבי כי יסדיר לי גט, כיון שרצוני להתגרש מבעלי".

"מוכן אני להסדיר את עניין הגט" – השיב לה הרב בלשון פיוט – "אך זאת רק אם תמלאי את הוראותיי, וכך עליך לעשות: במשך חודש ימים יהא עליך ללכת בכל ערב שבת לבתים השוכנים ברובע העוני שבעירו, ולחלק לעניים המתגוררים שם לחם ובשר לכבוד שבת, ולאחר חודש – אסדר את הגט", הסכימה האשה ויצאה מבית הרב.

משחלף חודש והאשה לא הופיעה שנית אל הרב על מנת לדרוש את הגט, שלח רבי ישראל לקרוא לה, ושאל אותה: "מדוע לא באת מקץ חודש?".

השיבה האשה: "בכל ערב שבת, כשעברתי בבתי העניים, ראיתי מה הן צרות אמיתיות, נוכחתי לדעת שיש אנשים שלהם צרות גדולות משלי, והחלטתי שמוטב כי לא אתגרש...", ובלילה הוסיפה: "ורק בזכות חכמתו של רבינו, ראיתי את פני הדברים והחלטתי את אשר החלטתי (שלום בית עמ' 264)

כל אחד מאיתנו חווה בזוגיות שלו מריבות וכעסים והוא חושב שזוהו זה הסוף!!! אך לא כן פני הדברים ואפשר גם אחרת, בידנו הדבר!

הרי כשאדם כועס הוא רוצה שיחול שינוי אצל הצד השני כוון שפגע בו, ציער אותו ולא כיבד אותו, וזה הוא יכול להשיג ע"י קצת התגברות ואורך רוח לא להוכיח את השני בשעת מעשה שאז רגזים ופגמים והרגש מדבר דרך הכעס... והצד השני לא מקשיב כי הוא במצב של התגוננות.

הדרך הטובה והיעילה היא לחכות לשעה של רגיעות ורק אז לדון על הבעיה שנוצרה, והצד השני ודאי יהיה פתוח לשמוע,

אז מה כדאי? לבזבז את חיינו במריבות וכעסים או במחמאות ותשבחות?

מעשה שהיה

בזכות ההתגברות

ערב שבת אחד היינו צריכים לנסוע להוריה של אשתי ברכסים, בשעה

12:00 בצהריים הזמנו מוניית שתגיע לביתנו בשעה 4:00 אחר הצהריים ותסיע

אותנו ליעדנו.

אחת השכנות שידעה שאנו נוסעים ולא נשהה בשבת בבית, ביקשה מאשתי אם אפשר שנשאיר לה את הדירה עבור קרובי משפחתה שאמורים להגיע להתארח אצלה לשבת. אשתי, שהיא בעלת חסד גדולה הסכימה, אך כיוון שהבקשה הגיעה בשעה 3:15 בצהריים כשהיינו בעיצומן של ההכנות לקראת נסיעתנו, אשתי שהיא גם אישה מאד פדנטית, היה ברור שהיא תשאיר לשכנים דירה מצוחצחת וכך היא החלה לנקות ולשטוף את הבית, והזמן עובר. 20 דקות לפני זמן היציאה המתוכנן ואשתי עדיין מנקה ומנקה...

לא ידעתי מה לעשות? הייתי אובד עצות, הבנתי שאם אעיר לה היא עשויה לכעוס והתוצאות מי ישורם? תפסתי את עצמי והחלטתי שלא להעיר לה ויהי מה! למרות שהמונית הגיעה והחלה לצפצף. הצפצופים הרגיוזו אותי מאד אך לא הערתי לאשתי מאומה ואשתי המשיכה לנקות... ירדתי למטה ואמרתי לנהג שאין באפשרותנו לנסוע כעת ושאלתי אותו כמה עלי לשלם לו בגין ההזמנה. הוא נקב במחיר ושלמתי לו והוא נסע שמח וטוב לב שהרי גם הרוויח כסף וגם נותר פנוי לנסיעה אחרת. אך אני שמחתי עוד יותר מפני שהרגשתי שבזכות ההתגברות שלי אני בונה עולמות ואף הרגשתי שלא יתכן שה' יתברך אינו משלם על

התגברות כזו, למרות שנהגתי כך כי ידעתי שאסור לי להתנהג אחרת. רק בשעה 4:20 סיימתי אשתי לנקות ואנו הזמנו מונית אחרת ונסענו לרכסים.

השבת הזו עברה עלי בהתעלות מיוחדת, זמן קצר מאד לאחר אותה שבת זכינו להיפקד וזה לאחר כמה שנים טובות שהיינו נשואים לא זכינו לילדים.

השם יתברך המתין שנעשה ונקריב משהו מעצמנו, כדי שנהיה ראויים לישועה, אין לתאר ואין לשער את גודל שמחתנו לגודל הישועה והרחמים לה זכינו בזכות ההתגברות שלי על הכעס.

(ברכי נפשי - שמות)

הלכות הנהגות בין בני הזוג [כב]

פינת ההלכה

מידת הכעס (ז) - בין בני הזוג ומניעתו

א. מידת הכעס היא מידה רעה מאוד (הרמב"ם הל' דעות פ"ב הל' ג) נזקיה ועוונשיה רבים ונוראים כמבואר בש"ס, בזוהר הקדוש ובכתבי האר"י ז"ל (פלא יועץ לגר"א פאפו, אורח מיקרים לגר"מ טריווץ עמ' 122), היא פוגעת בבריאותו הגופנית והנפשית של הכועס (גר"מ קידושין מה) וגורמת לו לביזיון (גר"מ סס) וגם אין בה תועלת (אורח מיקרים סס).

ובפרט יש להקפיד לא לכעוס בבית ושבני הזוג לא יתייחסו ברגזנות זה לזה (הרמב"ם הל' אישות טו, יט).

מניעת הכעס ע"י פעולות

ב. יתרגל אדם לדבר כל דבריו בנחת לכל אדם ובכל עת ובזה יצל מן הכעס (אגרות הרמב"ן).

הסבר: אחד ה"מנועים" הראשיים של הכעס הוא דיבור מהיר, כעוס וזועם ובטון גבוה ולכן המרגיל עצמו לדבר בנחת לא יגיע לזה.

הרמב"ן באיגרתו מקיף במשפט אחד את כל המצבים שעשויים להביא את האדם לכלל כעס: "כל דברך בנחת" - אפילו דברי תוכחה ותרעומת שהנטייה לאומרם בלהט ורוגז.

"לכל אדם" - אפילו כלפי אדם קשה וטרדן, אפילו כלפי מי שמזלזל או חירף אותו או את קרובו.

"ובכל עת" - אפילו אם שרוי במצב של עייפות, במצב רוח ירוד (ס' כיצד נלל מהכעס עמ' 75 להר"א סיטון).

ג. לפעמים הסביבה בה אנו נמצאים עשויה לגרום לנו לחוש "על קוצים" ועצבניים, במקרה כזה נתרחק ממקומות או מאנשים שגורמים לנו לכעוס כמה שזה נתון לשליטתנו, ואם אי אפשר אז בכל מפגש איתם נכין עצמנו ע"י שנחזור על העצות למניעת הכעס.

ד. יש זמנים ביום, בשבוע, בחיים שמועדים לכעס וצריך בהם משנה זהירות שלא לכעוס ולכן יכין לעצמו רשימה עם כל העצות למניעת הכעס:

ערב שבת

שמתכוונים לשבת מתוך לחץ וקוצר רוח יכולים לבוא לכעס כמובא ב"בן איש חי" (שנה ב' פרשת וירא ס"א בסק מורא אכזב לחי"א): יש להיזהר ממחלוקת וכעס בערב שבת בהעלות המנחה שהוא עת מסוכן למחלוקת בין איש לאשתו ובין בני הבית, וה"סטרא אחרא" טורח מאוד לסכסך ולחרחר ריב ולכן כל הירא את דבר ה' יכוף יצרו וימנע מהקפדה, כעס ומחלוקת ויאיר פניו אל בני ביתו (ילקו"י שנת כרך א עמ' תתכנ) גם אם הבעל חושב שהוא צודק במריבה שעושה עם בני ביתו על המכשלה שיצאה מתחת ידם, מי שמוח בקדקודו יבין שהמכשול שיצא מתחת ידם הינו מעשה שטן כדי לחרחר ריב ומדון בעת ההיא (ס' בל"ח עס אכן חי ויוני אשר לגר"א בן חיים).

ומוסיף על זה בכף החיים לגר"ח פאלג'י (סי כז ס"ה): "אני הגבר מעיד, שבכל בית שהיה שם מחלוקת בערב שבת לעת ערב או בליל שבת, היה בדוק כי רעה ח"ו נגד פניהם, ולא יצאו נקיים באותו שבוע באיזה מקרה רע", לכן יש להרבות שלום ולהשכין שלום ויהיה שבת שלום (מיוסף עד יוסף ח"א לגר"י רבינו ס' רסב עמ' קעח).

הערה: ניתן למנוע את הלחץ בערב שבת ע"י שאת כל העבודות שאפשר לעשותם ביום חמישי יעשו ביום חמישי כסידורים, הכנת הסלטים, עוגות וכדו'.

* וכן ציוו חז"ל (גר"מ שנת לד.) על האדם שיאמר לבני ביתו להתכונן לשבת, בנחת כדי שיתקבלו דבריו.

* טוב לנקות את קורי העכביש שבבית בכל ערב שבת כי בנוסף לטעם שזה לכבוד שבת (משנ"צ ס' כנ

ס"ק ג) ע"פ המקובלים הימצאותם פוגעת בשלום הבית [מעלה כעסים וכו'] (כה"ס סופר ס' כנ ס"ק ג).

דוגמא ממעשה שהיה: מעשה במשפחה אחת שהתגרה בהם השטן וכל ערב שבת בין השמשות היו רבים [כתוצאה מהכעס שהיה ביניהם], התארח רבי מאיר בעל הנס אצלם שלוש שבתות עד שהצליח לעשות שלום ביניהם ... שמע רבי מאיר את קול השטן שצווח: "ווי שהוצאני רבי מאיר מהבית" (גר"מ גיטין נב, בניהו

בן יהוידע לבא"ח מדוע 3 שבתות כנגד הכעס).

דוגמא ממעשה שהיה: מסופר על "בעל חסד" אחד שתמיד עזר לכולם חוץ מלאשתו. פעם הגיעה אליו פתקה

ובה בקשה דחופה לסייע לאשה שכורעת תחת העומס, חיש התארגן לסייע ולהושיט יד במקרה הקשה, וגילה שבפתקה מופיעים שם אשתו וכתובת ביתו.... (ס' כילד ננלל מהכעס עמ' 95).

☑ מוצאי שבת

זהו הזמן שמארגנים את הבית מהשבת ואז הכעסים עשויים לעלות (כה"ח פאלג'י סי' לז ס"נג, ס' כילד הנלל מהכעס עמ' 134).

דוגמא ממעשה שהיה: פעם שאל יהודי את האדמו"ר מחב"ד בקשר לסגולה של קיפול הטלית מיד במוצאי שבת כסימן טוב לשלום בית.

ענה לו הרב: "סגולה טובה לשלום בית במוצאי שבת לקפל את ... השרוולים ולעזור לאשה" (סס עמ' 96).

☑ בשבת ויום טוב

זמן שנמצאים כל בני המשפחה יחד כל היום, ועשויים לבוא לחיכוכים, מריבות וכעס וזה שכתוב (שמות לה, ג): "לא תבערו אש בכל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", לכאורה היה צריך לרשום לא תדליקו אש ועוד למה בכל מושבותיכם- הרי האיסור הוא בכל מקום? אלא בא הפסוק לרמז "לא תבערו אש"- של כעס ומחלוקת, "בכל מושבותיכם"- היינו בבתיכם ביום השבת.

שאיסור כעס ומחלוקת הוא הרבה יותר חמור מביום חול (ס' כילד הנלל מהכעס עמ' 131).

* בראש השנה –אדם שכועס בראש השנה זה אינו סימן טוב לאדם לכל השנה וגם כשחוזר מבית הכנסת והשולחן עדיין לא ערוך, לא יתקוטט ויכעס על אשתו, שהכעס הוא סימן רע, אלא ימחול ולא יקפיד אפילו בלב (נל"ח פ' נזכיס), ויושיט יד לעזרה.

* בסוכה- לא יכעס בתוך הסוכה כלל כדי שלא להבריא את האושפיזין ובני ביתו (מועד לכל חי ר' חיים פלאג'י).

☑ ביום תענית (צום)

כוון שרעבים והסבלנות קצרה ולכן זה זמן מסוגל לכעס (ס' כילד ננלל מהכעס עמ' 138) . ולכן כתב כף החיים סופר (סי' תקמט ס"ק יא), וילקוט יוסף לרשל"צ יצחק יוסף (ארבע תעניות סי' תקמט ס"ה) : שנכון שישמור עצמו מן הכעס.

וכתב ה"פלא יועץ" (ערך תענית): וביותר צריך להיזהר מן הכעס שביום תענית הוא צפוי מאוד לכעוס על עילה קלה, מאחר שהכועס הרי הוא כעובד עבודה זרה נמצא שההפסד גדול מהשבח.

☑ בהמתנה אחד לשני ליציאה מהבית

כשצריכים לצאת לחתונה או לאירוע, מצוי שהבעל ממתין לאשתו ואשתו מתעכבת ומתעכבת בהתארגנות וזה גורם לבעל לכעוס.

הדרך הטובה במקרה כזה אחרי שהבעל שיהיה מוכן לחתונה יאמר לאשתו אני נמצא בשיעור תורה ברגע שאת מוכנה תצלצלי אלי ותוך 2 דקות אני מגיע , או ימצא עיסוק אחר ויבקש שתקרא לו כשתהיה מוכנה (עיין זוגיות עם רגש לרה"מ לסרי עמ' 202-202).

הסבר: האשה קיבלה מבורא העולם רגישות גבוהה להופעה חיצונית וזה תופס מקום נכבד בנפשה ולכן לוקח לה זמן רב להתלבש ולהתאפר וצריך להשלים עם זה. ומוסיף הרב מיכאל לסרי בדרך הומור "נשים פטורות ממצות שהזמן גרמן – ולכן אל תצפה שאשתך תעמוד בזמנים". והפתרון לזה שיעסיק את עצמו ויבקש שתודיע לו שהיא מוכנה . כמו כן יתחילו את ההכנות ליציאה לבעוד מועד כך שגם אם האשה תתעכב יגיעו בזמן לחתונה.

☑ בעת וויכוח ביניהם

כל וויכוח קטן בין איש לאשתו יכול להפוך לריב שפרושו וויכוח חריף המלווה בכעס, התנצחות וקטטה וסופו מי ישורנו ..

אמנם וויכוח בין בני הזוג זה דבר מקובל ומעצים את הקשר שנועד להביא את בני הזוג להסכמות על דברים ששנויים ביניהם במחלוקת , אך זה דווקא כשהוא מתנהל ברוגע ובלא הרמת קול וללא תקיפות אישיות אבל, כשהוויכוח נעשה בזמן לא מתאים כגון: כשנמצאים בלחץ זה מיד גולש להרמת קול, כעס, הערות על תכונות אופי לקויות של הצד השני ומשפחתו וזה כבר ריב ממש.

ולכן יש להימנע מוויכוח בזמנים לא מתאימים שיביאו לכעס כגון: כשצריכים לצאת מהבית, כשמגיעים הביתה, כשנמצאים בלחץ בגלל כל מיני סיבות , כשנמצאים מול הילדים, בזמן טיפול בילדים וכדו'

☑ בעת הטיפול בילדים

זה זמן שיוצר לחץ וחוסר סבלנות כגון: בזמן יציאת הילדים למסגרות , בלילה בזמן ההשכבה, בזמני האוכל שלהם וכו'.

עלון האיחוד זקוק דחוף לתרומות להוצאת העלון, כל תרומה תתקבל בברכה –לפנות לטל: **088644452**

מניין פועלים באשדוד בימים א-ה ב- 5:00 בבוקר בבי"כ מגן יוסף רח' ראשון לציון 8 אזור ט'

טל': **08-8644452** אתר העלון: alonhaihud.co.il דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com